

ONTDEK EUROPA!

Europese Unie

Deze brochure en andere beknopte informatie over de EU is ook online te vinden op:
ec.europa.eu/publications

Europese Commissie
Directoraat-generaal Communicatie
Publicaties
B-1049 Brussel

Tekst bijgewerkt in januari 2008

Illustratie omslag en kinderfoto's: Reporters

De Europese Commissie dankt het personeel en de leerlingen van de Europese School in Woluwe (België) voor hun bijdragen aan deze publicatie.

Luxemburg: Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen, 2008

ISBN 978-92-79-06764-8
44 bladzijden 21 x 29,7 cm
© Europese Gemeenschappen, 2008
Reproductie is toegestaan.

Printed in Germany

GEDRUKT OP CHLOORVRIJ GEBLEEKT PAPIER

ONTDEK

EUROPA!

Hallo! Welkom in Europa! Wij komen uit verschillende landen en wij spreken verschillende talen, maar in dit werelddeel zijn wij thuis.

Kom met ons mee op een avontuurlijke reis door de tijd en de ruimte en je zult een heleboel interessante dingen ontdekken.

In de loop van onze ontdekkingsreis kun je testen hoeveel je hebt geleerd. Ga naar onze website europa.eu/europago/explore en doe de quiz over elk hoofdstuk.

Zet je ontdekkingsreis voort op school! Vraag je leraar om meer te vertellen over de thema's in dit boek. Doe dan verder onderzoek in de schoolbibliotheek of op internet. Je kunt zelfs een eigen boekje schrijven over wat je hebt ontdekt.

Tot slot kun je de spelletjes en activiteiten doen op de website „Europa Go” europa.eu/europago/welcome.jsp

Klaar? Dan gaan we van start!

Inhoud

Bladzijde

Een werelddeel om te ontdekken	3
Vervoer	6
Klimaat en natuur	8
Landbouw	11
De zee	14
Een reis door de tijd	18
Veertig beroemde gezichten, van A tot Z	27
Talen in Europa	30
Verschillende volkeren, één grote familie	31
De hele familie bij elkaar: het verhaal van de Europese Unie	32
Wat doet de EU?	36
De Europese Unie en haar buurlanden	39
Hoe neemt de EU besluiten?	42
Hoe ziet de toekomst eruit?	44

Een werelddeel om te ontdekken

Europa is een van de zeven werelddelen. De andere zijn Afrika, Noord-Amerika, Zuid-Amerika, Antarctica, Azië en Australië/Oceanië.

Europa strekt zich uit van de Noordpool in het noorden tot aan de Middellandse Zee in het zuiden en van de Atlantische Oceaan in het westen tot aan het Oeralgebergte (in Rusland) in het oosten. Het heeft een heleboel rivieren, meren en gebergten. Op de kaart op bladzijde 4 zie je hoe de belangrijkste heten.

© Van Parys Media/Corbis

De Elbroes, de hoogste berg van Europa.

De hoogste berg van Europa is de Elbroes in het Kaukasusgebergte, op de grens tussen Rusland en Georgië. De hoogste top van deze berg ligt 5 642 meter boven zeeniveau.

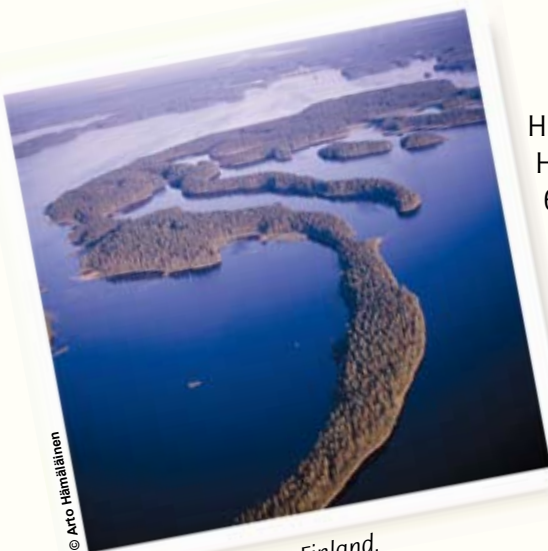
De hoogste berg van West-Europa is de Mont Blanc, in de Alpen, op de grens tussen Frankrijk en Italië. De top van deze berg ligt 4 800 meter boven de zeespiegel.

Ook in de Alpen ligt het meer van Genève — het grootste zoetwatermeer van West-Europa. Het ligt tussen Frankrijk en Zwitserland, is wel 310 meter diep en bevat 89 miljard liter water.

© Switzerland Tourism By-line: ST/swiss-image.ch

Het Meer van Genève, in de Alpen.

© Arto Hämmäläinen

Het Saimaameer in Finland.

Het grootste meer van Midden-Europa is het Balatonmeer in Hongarije. Het is 77 kilometer (km) lang en beslaat ongeveer 600 vierkante kilometer (km²). In Noord-Europa zijn nog grotere meren, bijvoorbeeld het Saimaameer in Finland (1 147 km²) en het Vänermeer in Zweden (ruim 5 500 km²). Het grootste meer van heel Europa is het Ladogameer. Het ligt in Noordwest-Rusland en is qua grootte het veertiende meer ter wereld. De oppervlakte beslaat 17 700 km².

Het werelddeel Europa

© Map: Lowell Johns Ltd. Bathymetry: The British Oceanographic Data Centre

© Van Parys Media/Corbis

Pelikanen in de delta van de Donau, Roemenië.

Een van de langste rivieren van Europa is de Donau. Hij ontspringt in het Zwarte Woud in Duitsland en stroomt vervolgens in oostelijke richting door Oostenrijk, Slowakije, Hongarije, Kroatië, Servië, Bulgarije, Moldavië, Oekraïne en Roemenië. Daar mondt hij in de vorm van een delta uit in de Zwarte Zee. Alles bij elkaar is de rivier zo'n 2 850 km lang.

Andere grote rivieren zijn de Rijn (ongeveer 1 320 km lang), de Elbe (ongeveer 1 170 km) en de Loire (ruim 1 000 km lang). Kan jij ze vinden op de kaart?

© Mediainages/Corbis

De Loirevallei staat bekend om de mooie kastelen.

© Warren Jacobi/Corbis

Een vrachtschip op de Rijn.

Grote rivieren zijn handig om dingen te vervoeren. Er worden allerlei soorten goederen op schepen geladen, die ze over de rivier vervoeren tussen de zeehavens van Europa en steden die ver in het binnenland liggen.

Vervoer

De „Raket“ („the Rocket“) van Stephenson.

Wist je dat de spoorweg in Europa is uitgevonden? George Stephenson bouwde in 1825 in Engeland de eerste passagierstrein. Zijn beroemdste locomotief, de „Raket“ („the Rocket“) behaalde een snelheid van meer dan 40 kilometer per uur (km/u) — en dat was in die tijd razendsnel!

De elektrische hogesnelheidstreinen die we vandaag de dag in Europa kennen, zijn niet te vergelijken met die eerste stoommachines. Ze zijn heel comfortabel en rijden met snelheden van soms wel 330 km/u over speciaal aangelegde spoorlijnen. Er worden voortdurend nieuwe spoorlijnen aangelegd, zodat mensen snel tussen de grote Europese steden heen en weer kunnen reizen.

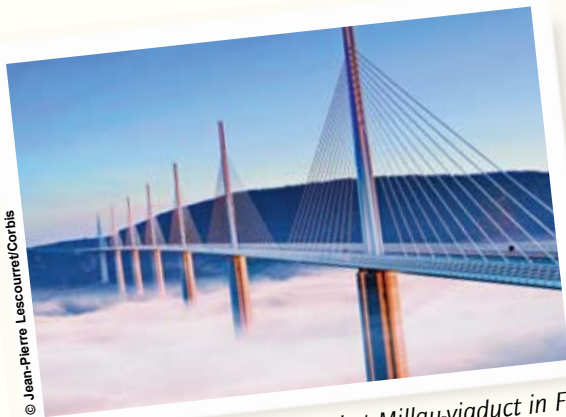
Bij het aanleggen van deze wegen en spoorlijnen liggen gebergten, brede rivieren of zelfs de zee in de weg. Daarom hebben ingenieurs lange bruggen en tunnels gebouwd. De langste wegtunnel in Europa is de Laerdaltunnel in Noorwegen, tussen Bergen en Oslo. Deze is meer dan 24 km lang en is in november 2000 opengesteld.

De langste spoortunnel van Europa is de Kanaaltunnel. Door deze tunnel, die meer dan 50 km lang is, rijden de Eurostar hogesnelheidstreinen onder de zee heen en weer tussen Calais in Frankrijk en Folkestone in Engeland.

Eurostar-treinen in het St Pancras-station (Londen).

De hoogste brug ter wereld (245 meter) is het Millau-viaduct in Frankrijk, dat in december 2004 is opgesteld.

© Jean-Pierre Lescouret/Corbis
De hoogste brug ter wereld: het Millau-viaduct in Frankrijk.

Natuurlijk wordt er ook per vliegtuig door Europa gereisd: vliegen gaat immers snel. Sommige van de beste vliegtuigen ter wereld worden in Europa gebouwd — de Airbus bijvoorbeeld. De diverse onderdelen van de Airbus worden in verschillende Europese landen gemaakt, waarna een team van technici het hele vliegtuig in elkaar zet. Het grootste passagiersvliegtuig ter wereld is de Airbus A380, die tot 840 passagiers kan vervoeren. Het maakte in april 2005 zijn eerste vlucht.

© COREIS SYGMA
Het grootste passagiersvliegtuig ter wereld: de Airbus A380.

© ESA
De Ariane 5 plaatst satellieten in de ruimte.

Het snelste passagiersvliegtuig aller tijden, de Concorde, was door een team van Franse en Britse ingenieurs ontworpen. De Concorde kon een snelheid van 2 160 km/u bereiken — twee keer de snelheid van het geluid — en kon in minder dan drie uur de Atlantische Oceaan oversteken! (De meeste vliegtuigen doen daar acht uur over).

Maar nog veel sneller dan vliegtuigen zijn ruimtevaartuigen zoals de Ariane — een project van verschillende Europese landen samen. De Ariane-raket is niet bedoeld om mensen de ruimte in te sturen maar om satellieten te lanceren die nodig zijn voor televisie- en mobiele netwerken, voor wetenschappelijk onderzoek en nog veel meer. De meeste satellieten van de wereld worden tegenwoordig met behulp van deze Europese raketten gelanceerd.

Het succes van de Concorde, de Airbus en de Ariane laat zien hoeveel er bereikt kan worden als Europese landen samenwerken.

Klimaat en natuur

De meeste delen van Europa hebben een gematigd klimaat — niet te warm en ook niet te koud. De koudste streken liggen in het hoge noorden en in de bergen. De warmste plekken liggen in het diepe zuiden en het zuidoosten.

Het warmst en droogst is het in de zomer (van pakweg juni tot september) en het koudst is het in de winter (van pakweg december tot maart).

De zomers van 2003 en 2006 in Europa hebben warmterecords gebroken. Wijst dit op een klimaatverandering? Dit is een wereldwijd probleem dat alleen kan worden opgelost wanneer alle landen samenwerken.

De winter doorkomen

Wilde dieren in koude gebieden hebben meestal een dikke vacht of een dicht verenkleed om zich warm te houden, vaak wit van kleur om niet op te vallen in de sneeuw. Sommige dieren slapen de hele winter om energie te sparen: ze houden een *winterslaap*.

De poolvos ...

... en de sneeuwuil hebben een goede schutkleur.

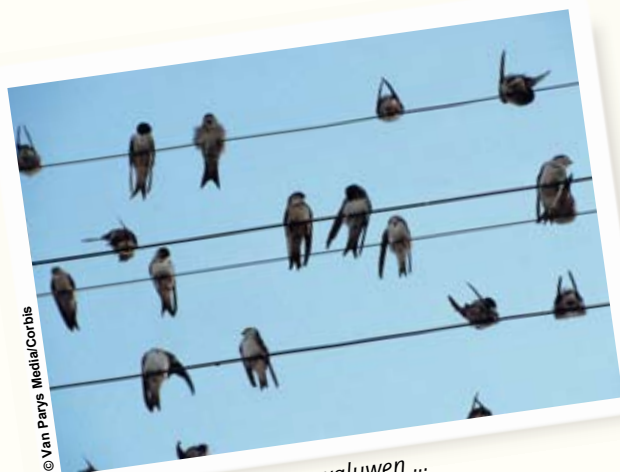

De marmot ...

... en de Europese bruine beer leven in de bergen. Zij houden een winterslaap.

Veel vogelsoorten leven van insecten, kleine waterdiertjes of ander voedsel dat in de koude wintermaanden moeilijk te vinden is. Daarom vliegen ze in de herfst naar het zuiden, om pas in het voorjaar weer terug te keren. Sommige vogels leggen duizenden kilometers af, over de Middellandse Zee en de Sahara, om de winter in Afrika door te brengen. Dit verschijnsel noemen we de *vogeltrek*.

In het voorjaar komen zwaluwen ...

... en zelfs flamingo's naar Europa.

Genieten van de lente en de zomer

Met het begin van de lente (van maart tot mei) wordt het warmer in Europa. De sneeuw en het ijs smelten; in de beekjes en vijvers krioelt het van de jonge visjes en insectenlarven. De trekvogels komen weer terug om een nest te bouwen en een gezin te stichten. De bloemen gaan open en bijen brengen stuifmeel over van de ene naar de andere plant.

De bomen krijgen nieuwe blaadjes die het zonlicht opvangen en die energie gebruiken om de boom te laten groeien. In de bergen brengen de boeren hun koeien naar hoger gelegen weiden, waar nu groen gras in overvloed is.

Zomer in de bergweiden.

© Jeroem Speybroeck

Hagedissen houden van warm weer.

Koudbloedige dieren zoals reptielen hebben ook zon nodig voor energie. In de zomer kun je, zeker in het zuiden van Europa, vaak hagedissen in de zon zien bakken en hoor je sprinkhanen en krekels tsjirpen.

De herfst: alles verandert

In de nazomer en de herfst worden de dagen korter en de nachten koeler. In deze tijd van het jaar rijpen veel soorten fruit en de boeren hebben het dan ook druk met oogsten. Ook noten worden in de herfst rijp en eekhoorns verzamelen ze en slaan een voorraad op voor de winter.

© Van Parys Media/Corbis

Ook wespen houden van fruit!

© Van Parys Media/Corbis

Eekhoorns slaan noten op voor hun wintervoorraad.

Veel bomen laten in de herfst hun bladeren vallen omdat er niet genoeg zonlicht meer is, waardoor bladeren hun nut verliezen. Langzaam veranderen ze van groen naar verschillende tinten geel, rood, goud en bruin. Dan vallen ze op de grond en vormen daar een kleurig tapijt. De gevallen bladeren vergaan en verrijken zo de grond met voedsel voor nieuwe planten.

De jaarlijks terugkerende seizoenen en alle veranderingen die ze met zich brengen, maken het Europese landschap uniek — mooi en heel afwisselend.

© Van Parys Media/Corbis

Kleurig herfsttapijt in het bos.

Landbouw

© Van Parys Media/Corbis

Houten huizen in Bergen in Noorwegen.

Meer naar het zuiden is het meeste land wel geschikt voor landbouw. Daar worden veel verschillende gewassen verbouwd, zoals tarwe, maïs, suikerbieten, aardappels en allerlei soorten fruit en groenten.

© Getty Images

Sinaasappels groeien in warme landen zoals Spanje en zijn goed voor onze gezondheid. Zij zitten vol vitamine C!

© Goodshoof/Corbis

Druivenoogst met de hand.

In gebieden waar de zon veel schijnt en het bijna nooit vriest (langs de Middellandse Zee bijvoorbeeld) kunnen vruchten zoals sinaasappels en citroenen, druiven en olijven worden verbouwd. Olijven bevatten olie die uit de vrucht kan worden geperst en kan worden gebruikt bij het koken. Druiven worden geperst voor het sap, waarvan wijn kan worden gemaakt. Europa is beroemd om zijn goede wijnen, die over de hele wereld worden verkocht.

© Getty Images

Van deze druiven wordt rode wijn gemaakt.

© Van Parys Media/Corbis

Gewassen in droge streken moeten worden geïrrigeerd.

Gras groeit makkelijk als het genoeg regent, zelfs als er maar een dunne laag aarde is of de grond niet erg vruchtbaar is. Veel Europese boeren houden dieren die gras eten — zoals koeien, schapen of geiten. Die zorgen voor melk, vlees en andere nuttige producten zoals wol en leer.

© Van Parys Media/Corbis

Schapen die grazen op Spaanse weiden.

© Van Parys Media/Corbis

Varkens kunnen binnen gehouden worden.

Veel boeren houden ook varkens of kippen. Deze dieren kunnen bijna overal gehouden worden omdat ze binnen kunnen blijven en speciaal voer krijgen. Kippen leveren niet alleen vlees maar ook eieren, en sommige boerderijen produceren duizenden eieren per dag.

© Zefa

Kippen leggen eieren. Die zijn goed voor onze gezondheid omdat ze boordevol eiwitten zitten.

De boerderijen in Europa variëren van heel groot tot heel klein. Sommige hebben veel land, zodat er gemakkelijk kan worden geoogst met behulp van grote machines. Andere, bijvoorbeeld in heuvelachtige gebieden, hebben maar kleine stukken land. Muren of heggen tussen de akkers helpen ervoor te zorgen dat de wind en regen de grond niet wegspoelen, en kunnen ook goed zijn voor de dieren.

Een lappendeken van akkers en weiden in Europa.

Het platteland is voor iedereen!

Veel stadsmensen brengen graag een weekend of vakantie door op het Europese platteland, waar ze genieten van het landschap, de rust en de frisse lucht. We moeten allemaal ons best doen om het platteland zo mooi te houden als het is.

De zee

Europa heeft duizenden kilometers schitterende kustlijn, die door de natuur verschillende vormen heeft gekregen. Zo zijn er steile rotsen en mooie stranden van zand of kleurrijke steentjes die in de loop der eeuwen door de zee zijn gevormd.

Deze krijtkrotsen zijn gevormd door de zee.

Deze fjord is uitgekerfd door een gletsjer.

In Noorwegen hebben gletsjers diepe valleien in de kust uitgekerfd, die fjorden heten. In sommige andere landen hebben de zee en de wind van het zand duinen gevormd. Het hoogste duin van Europa (117 meter hoog) is het Duin van Pyla bij Arcachon in Frankrijk.

Het Duin van Pyla is het hoogste duin van Europa.

De monniksrob, een van de zeldzaamste dieren Europa, leeft in de Middellandse Zee.

In de zee langs de Europese kust leven veel soorten vissen en andere dieren. Die dienen als voedsel voor zeevogels en zeezoogdieren zoals bijvoorbeeld zeehonden. Waar rivieren uitmonden in de zee verzamelen zich waadvogels, die zich bij laagwater voeden met diertjes die in de modder leven.

De papegaaiduiker nestelt op de rotsen en duikt onder water om vis te vangen.

Waadvogels zoeken naar voedsel in de monding van een rivier.

De mens en de zee

De zee is ook belangrijk voor de mens. De Middellandse Zee was voor de Romeinen zo belangrijk dat ze hem Mare nostrum noemden: „onze zee”. Door de eeuwen heen hebben Europeanen de wereldzeeën bevaren en andere werelddelen ontdekt en verkend: ze dreven er handel mee en bleven er wonen. In het hoofdstuk „Een reis door de tijd” lees je meer over deze ontdekkingsreizen.

Vrachtschepen uit de hele wereld brengen allerlei goederen (vaak in containers verpakt) naar de drukke havens van Europa. Daar worden ze overgeladen op treinen, vrachtwagens en boten. Dan worden de schepen weer volgeladen met goederen die hier gemaakt zijn en die in andere werelddelen worden verkocht.

Containerschepen vervoeren vracht van en naar Europa.

Een aantal van de mooiste schepen ter wereld zijn in Europa gebouwd. Zo is er de Queen Mary 2 — het grootste passagiersschip aller tijden. Dit maakte in januari 2004 zijn eerste reis over de Atlantische Oceaan.

Een van de grootste passagiersschepen ter wereld: de Queen Mary 2.

Diepzeeduiken in de Middellandse Zee.

Visserij

De visvangst is voor de Europeanen altijd belangrijk geweest. Rond vishavens zijn hele dorpen ontstaan en duizenden mensen verdienen hun brood met het vangen en verkopen van vis of werken voor de vissers en hun gezinnen.

Europeanen eten veel soorten vis. Tonijn is een van de grootste!

Een moderne fabriekstrawler bij de Orkney-eilanden.

Een andere manier om ervoor te zorgen dat de vis niet opraakt, is het kweken van vis. Aan de kust van Noord-Europa wordt zalm gekweekt in grote kooien in de zee. Ook schelpdieren zoals mosselen, oesters en kokkels kunnen op die manier worden gekweekt.

© Zefa

Zalmkwekerij in Schotland.

© Don Hammond/Design Pics/Corbis

Je hebt niet altijd een boot nodig om te vissen!

Bescherming van de Europese kust

De Europese kust en de zee zijn belangrijk voor de planten en dieren en ook voor de mens. We moeten er dus zuinig op zijn. We moeten voorkomen dat ze vervuild worden door afval van fabrieken en steden. Olie tankers krijgen soms ongelukken waarbij grote hoeveelheden olie in de zee stromen. Soms zien de stranden dan zwart van de olie en komen er duizenden zeevogels om.

De Europese landen werken samen om zulke rampen te voorkomen en ervoor te zorgen dat onze mooie kustlijn voor de komende generaties bewaard blijft.

© Van Parys Media/Corbis

Portugal, in het zuidwesten van Europa.

Een reis door de tijd

In de afgelopen duizenden jaren is Europa enorm veranderd. Het is een fascinerende geschiedenis! Maar het is ook een erg lang verhaal, dus we stippen hier alleen wat belangrijke punten aan.

Het Stenen Tijdperk

Prehistorische rotswandschilderingen in Lascaux, Frankrijk.

Zij maakten wapens en gereedschap van steen — bijvoorbeeld door stukjes vuursteen te slijpen.

De vroegste Europeanen waren jagers en verzamelaars. In sommige grotten hebben ze prachtige wandschilderingen van jachttafereelen gemaakt. Later leerden ze het land te bewerken en gingen ze vee fokken, gewassen verbouwen en in dorpen wonen.

Een wapen van vuursteen uit het Stenen Tijdperk.

Metaal leren gebruiken — het Bronzen en het IJzeren Tijdperk

Een bronzen bijkop.

Een paar duizend jaar v. Chr. (voor de geboorte van Christus) ontdekten de mensen hoe ze verschillende metalen konden verkrijgen door allerlei soorten steen in een heel heet vuur te verhitten. Brons — een mengsel van koper en tin — was hard genoeg om er gereedschappen en wapens van te maken. Goud en zilver zijn zachte maar heel mooie metalen die tot sieraden werden verwerkt.

Later werd een nog harder metaal ontdekt: ijzer. Het beste soort ijzer was staal, dat sterk was en niet snel brak, waardoor je er goede zwaarden van kon maken. Maar staal maken was erg lastig, dus goede zwaarden waren zeldzaam en duur!

Het oude Griekenland — ongeveer 2000 tot 200 v. Chr.

Een oude Griekse tempel in Athene.

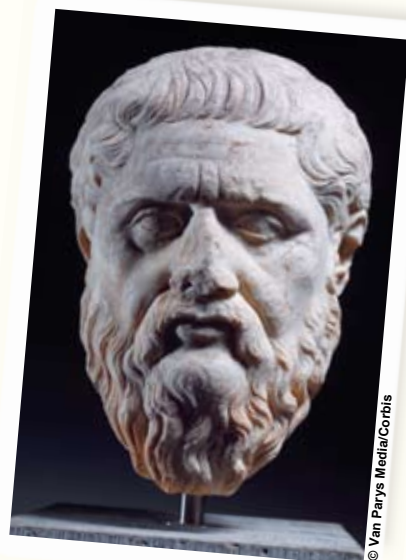
Ongeveer 4 000 jaar geleden werden in Griekenland de eerste steden gebouwd. In het begin werden die geregeerd door koningen. Later, rond 500 v.Chr., introduceerde de stad Athene de „democratie” — dat betekent „regering door het volk.” (In plaats van een koning namen de mannen van Athene beslissingen door te stemmen). Democratie is een belangrijke Europese vinding, die zich over de hele wereld heeft verspreid.

Maar de oude Grieken hebben ons nog meer dingen gebracht:

- prachtige verhalen over goden en helden, oorlogen en avonturen;
- sierlijke tempels, marmeren beelden en schitterend aardewerk;
- de Olympische Spelen;
- mooi ontworpen theaters en toneelstukken van grote schrijvers, die vandaag de dag nog steeds worden opgevoerd;
- leermeesters zoals Socrates en Plato, die mensen leerden logisch te denken;
- wiskundigen zoals Euclides en Pythagoras, die de patronen en regels van de wiskunde hebben uitgewerkt;
- wetenschappers zoals Aristoteles (die dieren en planten bestudeerde) en Eratosthenes (die bewees dat de aarde rond is en uitrekende hoe groot ze was).

Een oude Griekse vaas met een afbeelding van de god Eros.

Plato, een van de grootste denkers uit de geschiedenis.

Het Romeinse Rijk — ongeveer 500 v.Chr. tot 500 n.Chr. (n. Chr. betekent na de geboorte van Christus)

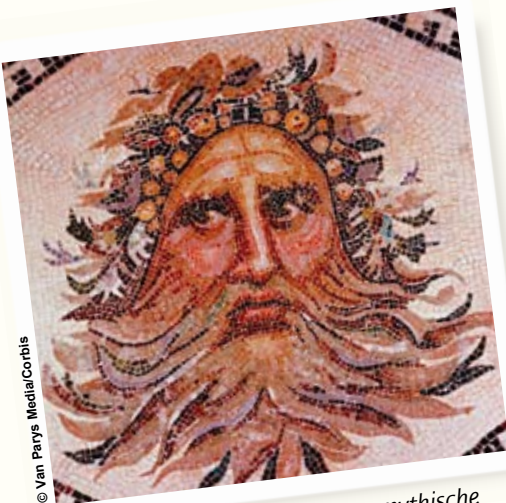

Deel van het oude Rome — zo zagen Romeinse soldaten eruit.

In het begin was Rome een gewoon dorp in Italië. Maar de Romeinen waren heel goed georganiseerd en hadden een leger dat erg goed kon vechten: langzaam veroverden ze alle landen rond de Middellandse Zee. Uiteindelijk strekte het Romeinse rijk zich uit van Noord-Engeland tot aan de Sahara en van de Atlantische Oceaan tot aan Azië.

Ook de Romeinen hebben ons een aantal dingen gebracht:

- goede, rechte wegen die alle delen van het rijk met elkaar verbonden;
- mooie huizen met binnenplaatsen en mozaïekvloeren;
- sterke bruggen en aquaducten (om water over lange afstanden te vervoeren);
- ronde bogen — waardoor hun gebouwen stevig en duurzaam werden;
- nieuwe bouwmaterialen, zoals cement en beton;
- nieuwe wapens, zoals de katapult;
- grote schrijvers, zoals Cicero en Virgilius;
- het Romeinse recht, dat in veel Europese landen nog steeds wordt toegepast.

Een Romeins mozaïek van een mythische figuur.

Een Romeins aquaduct dat nog altijd bestaat: de Pont du Gard in Frankrijk.

De Middeleeuwen — ongeveer 500 tot 1500

Toen het Romeinse rijk instortte, werden delen van Europa ingenomen door verschillende stammen. Zo waren er...

De **Kelten**. Vóór de Romeinse tijd woonden de Keltische volkeren in veel delen van Europa. Hun afstammelingen leven vandaag de dag vooral in Bretagne (Frankrijk), Cornwall (Engeland), Galicië (Spanje), Ierland, Schotland en Wales. In deze delen van Europa zijn de Keltische talen en cultuur nog springlevend.

Keltische kunst uit de achtste eeuw na Christus.

© Van Parys Media/Corbis

*De Vikingen waren zulke goede zee-
lieden dat zij tot in Amerika kwamen
(maar dat hebben ze aan niemand
verteld!)*

De **Noormannen** („mannen uit het noorden”) waren Vikingen die zich in Frankrijk vestigden (in het gebied dat nu Normandië heet) en van daaruit Engeland veroverden in 1066. Een beroemd tapijt beeldt deze verovering uit. Het is te zien in een museum in het stadje Bayeux.

De **Germaanse volkeren**. Niet al deze volkeren hebben zich op het Germaanse grondgebied gevestigd:

- De **Angelen** en de Saksen trokken naar Engeland en heersten daar tot 1066.
- De **Franken** veroverden — tussen 500 en 800 — een groot deel van Europa, waaronder Frankrijk. Hun beroemdste koning was Karel de Grote.
- De **Goten** (Visigoten en Ostrogoten) stichtten koninkrijken in Spanje en Italië.
- De **Vikingen** woonden in Scandinavië. In de negende en de tiende eeuw gingen zij per schip naar andere landen, waar zij kostbaarheden roofden, handel dreven en zich vestigden op plekken waar goede bouwgrond was.

Een gevechtsscène op het tapijt van Bayeux.

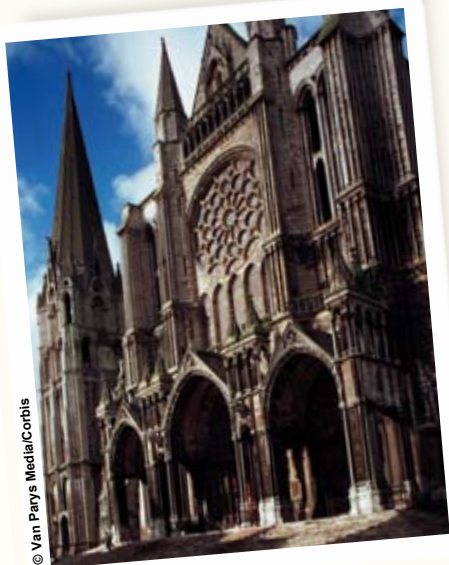
De **Slaven** vestigden zich in verschillende gebieden in het oosten van Europa en werden de voorouders van de Slavisch-sprekende volkeren van vandaag, zoals de Bulgaren, de Kroaten, de Oekraïeners, de Polen, de Russen, de Serven, de Slowaken, de Slovenen, de Tsjechen en de Witrussen.

De **Magyaren** vestigden zich in de negende en tiende eeuw op de Pannonische vlakte (ook wel „Karpattenbekken” genoemd) en stichtten in het jaar 1000 het koninkrijk Hongarije. Hun afstammelingen leven nu in Hongarije en de daaraan grenzende landen.

In de Middeleeuwen ruzieden de koningen en edelen van Europa vaak en waren er veel oorlogen. Dit was in de tijd dat ridders in harnas te paard met elkaar vochten. Om zichzelf te verdedigen tegen aanvallen, leefden de koningen en edelen vaak in versterkte kastelen met dikke stenen muren. Sommige van die kastelen waren zo sterk dat ze nog steeds bestaan.

Middeleeuwse kastelen werden gebouwd om de vijand buiten te houden.

Gotische architectuur, zoals de kathedraal van Chartres (Frankrijk), was een belangrijke uitvinding van de Middeleeuwen.

Het christendom werd in de Middeleeuwen de belangrijkste godsdienst van Europa en bijna overal werden kerken gebouwd. Sommige daarvan zijn heel indrukwekkend om te zien — vooral de grote kathedralen met hun hoge torens en kleurrijke glas-in-loodramen.

Monniken werkten op het land en hielpen bij het ontwikkelen van de landbouw in heel Europa. Zij richtten ook scholen op en schreven boeken. Veel kloosters hadden een bibliotheek waar belangrijke oude boeken werden bewaard.

In het zuiden van Spanje, waar de islam de belangrijkste godsdienst was, bouwden de heersers prachtige moskeeën en minaretten. De beroemdste daarvan die nu nog over zijn, zijn de moskee in Cordoba en de minaret van Giralda in Sevilla.

Deel van de grote middeleeuwse moskee in Cordoba (Spanje).

De Renaissance — ongeveer 1300 tot 1600

In de Middeleeuwen konden de meeste mensen niet lezen of schrijven en wisten ze niet meer dan de dingen die ze in de kerk leerden. Alleen kloosters en universiteiten hadden kopieën van de boeken die de oude Grieken en Romeinen hadden geschreven. Maar in de 14e en 15e eeuw kregen studenten weer belangstelling voor deze oude boeken. Ze stonden versteld van de prachtige ideeën en de kennis die ze daarin vonden en deze raakten steeds beter bekend.

Dit trok de belangstelling van rijke en gestudeerde mensen zoals in Florence (Italië). Zij hadden geld om boeken te kopen — vooral nadat in 1445 de boekdrukkunst in Europa was uitgevonden — en zij raakten in de ban van het oude Griekenland en Rome. Ze bouwden hun huizen naar het voorbeeld van de Romeinse paleizen en betaalden getalenteerde schilders en beeldhouwers om die te verfraaien met taferelen uit Griekse en Romeinse verhalen en met beelden van goden, helden en keizers.

Een van de beroemdste beelden ter wereld: de David van Michelangelo.

Het leek wel of een verloren wereld van schoonheid en kennis weer tot leven kwam. Daarom noemen we deze periode de „Renaissance” (dat betekent „wedergeboorte”). Een greep uit wat de Renaissance heeft voortgebracht:

- grote schilders en beeldhouwers zoals Michelangelo en Botticelli;
- getalenteerde architecten zoals Brunelleschi;
- de legendarische uitvinder en kunstenaar Leonardo da Vinci;
- grote denkers zoals Thomas More, Erasmus en Montaigne;
- wetenschappers zoals Copernicus en Galileo (die ontdekte dat de aarde en de andere planeten om de zon draaien);
- prachtige gebouwen zoals de kastelen in de Loirevallei;
- hernieuwde belangstelling voor wat de mens allemaal kan.

Leonardo da Vinci heeft deze „helikopter” 500 jaar geleden ontworpen!

Een van de belangrijkste schilderijen uit de renaissance: de Venus van Botticelli.

Grote ontdekkingen en nieuwe ideeën — ongeveer 1500 tot 1900

Tijdens de Renaissance werd de handel met verre landen heel belangrijk voor de Europese kooplieden. Ze verkochten bijvoorbeeld goederen in India en brachten kostbare specerijen en edelstenen mee terug. Maar over land reizen was moeilijk en tijdrovend, dus wilden de kooplieden liever over zee naar India. Het probleem was: Afrika lag in de weg — en daar vaar je niet zomaar omheen!

Maar als de aarde echt rond was (zoals men toen begon te geloven), dan moesten de Europese schepen in India kunnen komen door naar het westen te varen. Zo gebeurde het dat in 1492 Christoffel Columbus en zijn matrozen vanuit Spanje de Atlantische Oceaan overstaken. Maar in plaats van India te bereiken, ontdekten ze de Bahama's (eilanden in de Caribische Zee, vlakbij de kust van de Verenigde Staten).

Replica's (kopieën) van de schepen van Columbus.

Vasco da Gama, de eerste man die per schip van Europa naar India ging.

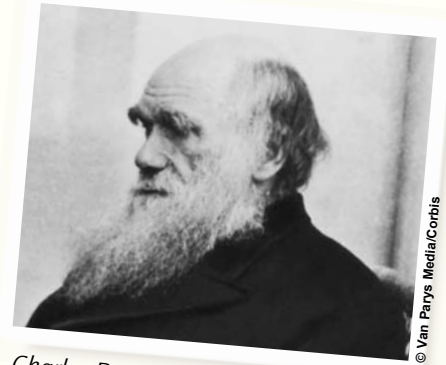
Het duurde niet lang of de Europeanen gingen op verkenning naar de andere Caribische eilanden en Amerika (dat zij de „nieuwe wereld” noemden) en stichtten daar koloniën. Met andere woorden, zij namen het land in en beweerden dat het nu eigendom was van hun vaderland in Europa. Zij brachten hun eigen overtuigingen, gewoontes en talen mee — en zo werden het Engels en Frans de belangrijkste talen in Noord-Amerika en werden het Spaans en Portugees de voertalen in Midden- en Zuid-Amerika.

De dodo, een vogel die niet kon vliegen en die ooit leefde op een eiland in de Indische oceaan. Hij is uitgeroeid door Europese kolonisten.

In de loop van de tijd voeren de Europeanen steeds verder weg — naar China, Japan, Zuidoost-Azië, Australië en Oceanië. De zeevaarders die terugkwamen uit deze verre landen vertelden over vreemde wezens die in Europa niet bekend waren. Daarom gingen onderzoekers deze gebieden verkennen en brachten zij dieren en planten mee terug voor de musea in Europa. In de 19e eeuw trokken Europese onderzoekers diep het Afrikaanse continent in en in 1910 hadden de Europese landen het grootste deel van Afrika gekoloniseerd.

Ondertussen ontdekten de wetenschappers in Europa steeds meer over hoe het heelal in elkaar steekt. Geologen, die stenen en fossielen bestudeerden, begonnen zich af te vragen hoe de aarde was ontstaan en hoe oud zij eigenlijk was. Twee grote wetenschappers, Jean-Baptiste Lamarck (in Frankrijk) en Charles Darwin (in Engeland), kwamen uiteindelijk tot de slotsom dat dieren en planten waren „geëvolueerd” — in de loop van miljoenen jaren waren ze van de ene soort in de andere veranderd.

Charles Darwin publiceerde zijn evolutietheorie in 1859.

Voltaire, een van de grootste schrijvers van de verlichte eeuw.

In de 18e eeuw stelde men zich ook andere belangrijke vragen — bijvoorbeeld hoe landen moeten worden bestuurd en welke rechten en vrijheden mensen moeten hebben. De schrijver Jean-Jacques Rousseau zei dat iedereen gelijk moet zijn. Een andere schrijver, Voltaire, zei dat de wereld beter af zou zijn als de rede en kennis de plaats zouden innemen van onwetendheid en bijgeloof.

Dit tijdperk van nieuwe ideeën heet de Verlichting. In sommige landen leidde het tot grote veranderingen — bijvoorbeeld de Franse Revolutie van 1789, toen de mensen besloten dat zij niet meer door koningen en koninginnen wilden worden geregeerd. Een van hun revolutionaire leuzen was „vrijheid, gelijkheid en broederschap” — dit werd later de nationale wapenspreuk van Frankrijk.

De Industriële Revolutie — ongeveer 1750 tot 1880

Rond 250 jaar geleden ontstond een ander soort „revolutie” in Europa — in de wereld van de industrie. Het begon allemaal met een energiecrisis. Duizenden jaren lang had men hout en houtskool als brandstof gebruikt. Maar nu raakten in delen van Europa de bossen uitgeput! Wat kon er nu als brandstof worden gebruikt?

Henry Bessemer, uitvinder van de moderne staalproductie.

Het antwoord was er steenkool. Er was er genoeg van in Europa en mijnwerkers groeven het op. Steenkool dreef de pas uitgevonden stoommachine aan. Steenkool kon door verhitting ook worden verwerkt tot cokes, een veel schonere brandstof die ideaal is voor het produceren van ijzer en staal.

Zo'n 150 jaar geleden vond de Engelsman Henry Bessemer de hoogoven uit, die heel goedkoop grote hoeveelheden staal kon produceren. Al snel produceerde Europa staal in enorme hoeveelheden, en de wereld is daardoor sterk veranderd! Dankzij het goedkope staal konden wolkenkrabbers, gigantische bruggen, oceanastomers, auto's en koelkasten worden gebouwd... maar ook krachtige wapens en bommen.

De moderne wereld — ongeveer 1880 tot nu

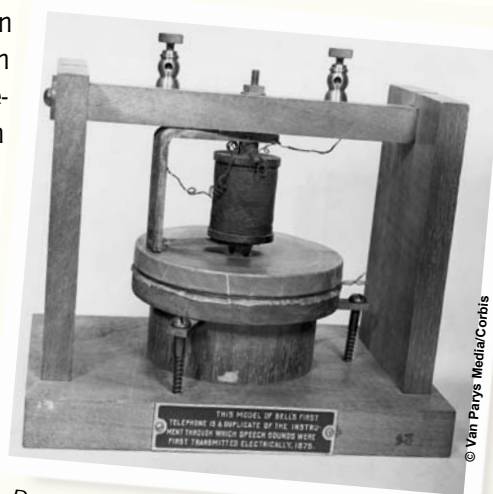
Er zijn nog meer Europese uitvindingen uit de 19e en de 20e eeuw die hebben bijgedragen aan de wereld zoals wij die nu kennen.

Bijvoorbeeld:

De benzinemotor	1886	Radar en de balpen	1935
De eerste radioboodschappen	1901	Oploskoffie	1937
Bakeliet, de eerste kunststof	1909	Het eerste straalvliegtuig	1939
Neonverlichting	1912	De eerste computer	jaren veertig
Televisie en snelwegen	jaren twintig		

Vandaag de dag maakt ongeveer een kwart van de mensen die in Europa werken dingen die nodig zijn voor de wereld van vandaag: eten en drinken; mobiele telefoons en computers; kleding en meubels; wasmachines en televisies; auto's, bussen en vrachtwagens en nog veel meer.

Ongeveer zeven op de tien Europese werknemers werken in de dienstverlening. Met andere woorden, ze werken in winkels en postkantoren, bij banken en verzekeringsmaatschappijen, in hotels en restaurants, ziekenhuizen en scholen enzovoorts — óf ze verkopen dingen óf ze verlenen een dienst die mensen nodig hebben.

De eerste telefoon, uitgevonden door Alexander Graham Bell, die in Schotland werd geboren. Tegenwoordig worden in Europa de modernste mobiele telefoons gemaakt.

Wat kunnen we leren van de geschiedenis?

Helaas draait de geschiedenis van Europa niet alleen om grote verdiensten waar we trots op kunnen zijn. Er zijn ook veel dingen waar we ons voor moeten schamen. Door de eeuwen heen hebben Europese landen vreselijke oorlogen tegen elkaar gevoerd. Die gingen meestal over macht en bezit of over godsdienst.

De Europese kolonisten hebben miljoenen mensen op andere continenten de dood ingejaagd — door gevechten of mishandeling of door onbedoeld Europese ziektes te verspreiden. De Europeanen hebben ook miljoenen Afrikanen weggevoerd als slaven.

Er

Een militaire begraafplaats in Vlaanderen. Alleen al in de Eerste Wereldoorlog zijn er meer dan 8 miljoen soldaten gesneuveld.

moest een les getrokken worden uit deze afschuwelijke wandaden. De Europese slavenhandel is in de negentiende eeuw afgeschaft. De koloniën zijn in de twintigste eeuw onafhankelijk geworden. En in Europa werd het uiteindelijk toch vrede. Hoe dat gebeurde lees je in het hoofdstuk „De hele familie bij elkaar: het verhaal van de Europese Unie”.

Veertig beroemde gezichten, van A tot Z

Europa heeft veel grote kunstenaars, componisten, artiesten, uitvinders, wetenschappers en sportmensen voortgebracht. Een aantal van hen hebben we al in eerdere hoofdstukken genoemd. We kunnen ze natuurlijk niet allemaal in dit boek opnemen, dus hieronder staan 40 namen, in alfabetische volgorde en uit verschillende Europese landen, sommige met een foto. Een van hen is om een andere reden „beroemd”. Weet je wie dat is?

Onderaan de lijst hebben we een hokje opengelaten waar je je eigen keuze kan invullen. Dit kan iemand zijn uit je eigen land of je favoriete Europese sportclub of band. Je kan ook een plaatje van ze opzoeken en dit erbij plakken, en bijvoorbeeld leuke weetjes erbij schrijven.

ABBA

Chaplin

Nadia Comaneci

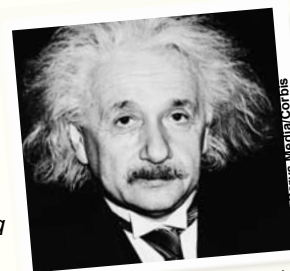
Marie Curie

Naam	Land of regio	Wat hebben ze gedaan
ABBA	Zweden	Popgroep: hun nummers waren wereldwijd grote hits in de jaren zeventig.
Štefan Banič	Slowakije	Uitvinder van de parachute in 1913.
The Beatles	Groot-Brittannië	Popgroep: hun liedjes waren wereldhits in de jaren zestig.
Henri Becquerel	Frankrijk	Wetenschapper: hij ontdekte in 1896 radioactiviteit.
Ludwig van Beethoven	Duitsland	Componist: hij schreef veel prachtige muziek. De <i>Ode aan de vreugde</i> (het Europese volkslied) komt uit zijn negende symfonie, die hij schreef in 1823.
Tim Berners-Lee	Groot-Brittannië	Uitvinder van het world wide web, waarop internet is gebaseerd, in 1989.
Niels Bohr	Denemarken	Wetenschapper: hij won in 1922 de Nobelprijs voor de natuurkunde voor zijn ontdekkingen over de structuur van atomen.
Robert Boyle	Ierland	Wetenschapper: beroemd om zijn proeven met gassen en de ontdekking van de „wet van Boyle” in 1662.
Charlie Chaplin	Groot-Brittannië	Filmregisseur en een van de grappigste acteurs van de wereld. Een van zijn beste films is <i>Modern times</i> (1936).
Fryderyk Chopin	Polen	Componist en pianist (1810-1849): hij schreef veel pianostukken, waaronder zijn beroemde <i>Nocturnes</i> .
Nadia Comaneci	Roemenië	Atlete: de eerste mens die ooit een perfecte score (10 op 10) behaalde voor turnen tijdens de Olympische Spelen (1976).
Marie Curie (Maria Skłodowska)	Polen	Wetenschapper: samen met haar echtgenoot Pierre ontdekte ze radium, een radioactief metaal. Zij kregen in 1903 de Nobelprijs voor de natuurkunde.
Salvador Dalí	Spanje	Schilder (1904-1989): beroemd om zijn vreemde, onwezenlijke schilderijen in de „surrealistische” stijl.

Naam	Land of regio	Wat hebben ze gedaan
Marlene Dietrich	Duitsland	Actrice: zij speelde in een groot aantal films, waaronder de originele versie van <i>Reis om de wereld in 80 dagen</i> (1956).
Antonín Dvořák	Bohemen (nu een deel van Tsjechië)	Componist: een van zijn bekendste stukken is de symfonie <i>De Nieuwe Wereld</i> (1893).
Albert Einstein	Duitsland	Wetenschapper: hij ontdekte in 1905 de „relativiteit” — met andere woorden hoe massa, energie en tijd met elkaar samenhangen.
Federico Fellini	Italië	Filmregisseur: voor zijn beste films, waaronder <i>La Strada</i> (1954), won hij vijf Oscars.
Milos Forman	Tsjechië	Filmregisseur: hij won Oscars voor zijn films <i>Amadeus</i> (1984) en <i>One Flew Over the Cuckoo's Nest</i> (1975).
Sigmund Freud	Oostenrijk	Psychiater (1856-1939): hij ontwikkelde de „psychoanalyse” — een manier om uit te leggen hoe onze geest werkt.
Justine Henin	België	Tennisster: ze won een gouden medaille tijdens de Olympische Spelen van 2004.
Thierry Henry	Frankrijk	Voetballer: de enige speler die drie keer de Engelse titel „Voetballer van het jaar” kreeg (2003, 2004 en 2006).
Hergé (Georges Rémi)	België	Tekenaar en schrijver: hij creëerde de avonturen van <i>Kuifje</i> (1929) en vele andere stripboekreeksen.
Heinrich Hertz	Duitsland	Wetenschapper: hij bewees in 1888 het bestaan van radiogolven.
Christo (Javacheff)	Bulgarije	Kunstenaar: beroemd geworden met het „inpakken” van gebouwen, monumenten en zelfs bomen in textiel, zoals het Duitse Parlement in 1995 — <i>de ingepakte Rijksdag</i>
Franz Liszt	Hongarije	Componist (1811-1886): hij schreef enkele van de moeilijkste pianostukken die er bestaan, zoals de <i>Transcendentale Etudes</i> .
Claude Monet	Frankrijk	Schilder (1840-1926): beroemd om zijn schilderijen in de „impressionistische” stijl, waaronder diverse series met <i>Waterlelies</i> .
Wolfgang Amadeus Mozart	Oostenrijk	Componist: hij schreef veel prachtige muziek, zoals de opera <i>De toverfluit</i> (1791).

Marlene Dietrich

Albert Einstein

Milos Forman

Justine Henin

Thierry Henry

Mozart

Naam	Land of regio	Wat hebben ze gedaan
Isaac Newton	Groot-Brittannië	Wetenschapper: hij ontdekte in de 17e eeuw hoe de zwaartekracht werkt en hoe planeten door de ruimte bewegen.
Alfred Nobel	Zweden	Wetenschapper: hij heeft in 1866 het dynamiet uitgevonden en heeft de Nobelprijs ingesteld, die voor belangrijke verdiensten wordt uitgereikt.
Erkki Nool	Estland	Atleet: hij won een gouden medaille in de tienkamp op de Olympische Spelen van 2000.
Louis Pasteur	Frankrijk	Wetenschapper: hij ontdekte dat veel ziektes door ziektekiemen worden veroorzaakt, en vond in 1862 de „pasteurisatie” uit, een manier om ziektekiemen in voedsel te doden.
Pablo Picasso	Spanje	Kunstenaar: beroemd om zijn schilderijen in de „kubistische” stijl, zoals <i>Les demoiselles d'Avignon</i> (1907).
Marco Polo	Venetië of Dalmatië (nu een deel van Kroatië)	Groot ontdekkingsreiziger: meer dan 700 jaar geleden reisde hij via Azië naar China en weer terug.
Rembrandt	Nederland	Schilder: beroemd om zijn gebruik van kleuren, licht en schaduw. Een van zijn schilderijen is <i>De Nachtwacht</i> (1642).
Jean Sibelius	Finland	Componist: een van zijn bekendste stukken is <i>Finlandia</i> (1900).
U2	Ierland	Popgroep: hun nummers zijn sinds de jaren tachtig wereldhits geweest.
Vincent van Gogh	Nederland	Schilder (1853-1890): hij heeft vele schilderijen gemaakt, waaronder diverse van <i>Zonnebloemen</i> .
Antonio Vivaldi	Italië	Componist: hij heeft een groot aantal stukken geschreven, zoals <i>De Vier Jaargetijden</i> (1725).
Vlad III „de Spietser” (Vlad Dracula)	Roemenië	Vorst in de 15e eeuw die berucht was om het spietsen van krijgsgevangenen. Op hem heeft Bram Stoker in het bekende griezelverhaal <i>Dracula</i> gebaseerd.
Alessandro Volta	Italië	Wetenschapper: rond 1799 vond hij de elektrische batterij uit.

Pablo Picasso

U2

NOG EEN:
MIJN KEUZE

Mijn keuze:

Talen in Europa

In Europa worden veel verschillende talen gesproken. De meeste van deze talen behoren tot een van de drie grote taalgroepen of „families”: Germaans, Slavisch en Romaans. De talen in elk van deze groepen lijken onderling op elkaar omdat ze van dezelfde stamtaal komen. Zo stammen de Romaanse talen af van het Latijn — de taal die de Romeinen spraken.

Zo zeg je „goedemorgen” of „hallo” in enkele van deze talen:

Germaans

Deens	<i>Godmorgen</i>
Nederlands	<i>Goedemorgen</i>
Engels	<i>Good morning</i>
Duits	<i>Guten Morgen</i>
Zweeds	<i>God morgon</i>

Romaans

Frans	<i>Bonjour</i>
Italiaans	<i>Buongiorno</i>
Portugees	<i>Bom dia</i>
Roemeens	<i>Bună dimineața</i>
Spaans	<i>Buenos días</i>

Slavisch

Bulgaars	<i>Dobró útro</i>
Tsjechisch	<i>Dobré ráno</i>
Pools	<i>Dzień dobry</i>
Slowaaks	<i>Dobré ráno</i>
Sloveens	<i>Dobro jutro</i>

Het is niet moeilijk de overeenkomsten tussen deze voorbeelden te zien. Maar er zijn ook andere Europese talen, die veel minder of zelfs helemaal niet met elkaar verwant zijn.

Zo zeg je „goedemorgen” of „hallo” in enkele van deze talen:

Baskisch	<i>Egun on</i>	Hongaars	<i>Jó reggelt</i>
Bretons	<i>Demat</i>	Iers	<i>Dia dhuit</i>
Catalaans	<i>Bon dia</i>	Lets	<i>Labrīt</i>
Estisch	<i>Tere hommikust</i>	Litouws	<i>Labas rytas</i>
Fins	<i>Hyvää huomenta</i>	Maltees	<i>L-Għodwa t-Tajba</i>
Gaelic (Schots)	<i>Madainn mhath</i>	Welsh	<i>Bore da</i>
Grieks	<i>Kalimera</i>		

In de taal van het Roma-volk, dat verspreid over heel Europa woont, is „goedemorgen” Lasho dyes.

Talen leren is niet alleen leuk om te doen — het is ook belangrijk als je in een continent als Europa woont. Veel van ons gaan in andere Europese landen op vakantie en leren daar mensen kennen. Dat is een prachtige kans om de verschillende talen die we hebben geleerd te gebruiken.

Verschillende volkeren, één grote familie

Wij Europeanen behoren tot verschillende landen, met elk hun eigen taal en tradities, gewoontes en overtuigingen. Toch horen we bij elkaar, als één grote familie. Hier zie je waarom.

- We wonen al duizenden jaren op hetzelfde continent.
- Onze talen lijken vaak op elkaar.
- Veel mensen in ieder land stammen af van mensen uit andere landen.
- Onze tradities, gewoontes en festivals hebben vaak dezelfde herkomst.
- We genieten van dezelfde prachtige muziek en kunst en de vele toneelstukken en verhalen als mensen uit heel Europa al eeuwenlang doen.
- Bijna iedereen in Europa gelooft in dingen als rechtvaardigheid, behulpzaamheid, vrijheid van meningsuiting, respect voor elkaar en zorgen voor mensen die hulp nodig hebben.

We houden dus van de dingen die anders en speciaal aan ons eigen land en onze regio zijn, maar ook van de dingen die we als Europeanen gemeen hebben.

Oorlog en vrede

Helaas heeft de Europese familie ook veel ruzie gemaakt. Vaak ging die ruzie over wie de baas moest zijn in een land of aan welk land een stuk grondgebied toebehoorde. Soms wilde een heerser meer macht krijgen door zijn buurlanden te veroveren, of wilde hij bewijzen dat zijn volk sterker en beter dan de andere volken was.

Europa in 1945.

Europa werd dus honderden jaren lang geteisterd door vreselijke oorlogen. In de 20e eeuw zijn twee grote oorlogen op dit continent begonnen, waarbij uiteindelijk landen in de hele wereld betrokken raakten. Daarom worden ze de wereldoorlogen genoemd. Door deze oorlogen zijn miljoenen mensen omgekomen en na afloop bleef Europa noodlijdend en aan de rand van de afgrond achter.

Kon er iets gedaan worden om te voorkomen dat dit opnieuw zou gebeuren? Zouden de Europeanen ooit leren om samen om de tafel te gaan zitten en te praten in plaats van met elkaar te vechten? Het antwoord is ja. Daarover lees je in ons volgende hoofdstuk: het verhaal van de Europese Unie.

De hele familie bij elkaar: het verhaal van de Europese Unie

De Tweede Wereldoorlog was in 1945 afgelopen. Deze tijd van vreselijke verwoesting en doodslag was in Europa begonnen. Hoe konden de leiders van de Europese landen ervoor zorgen dat zulke verschrikkelijke dingen nooit meer zouden gebeuren? Ze hadden een heel goed plan nodig: iets wat nog nooit was uitgeprobeerd.

Een heel nieuw idee

Jean Monnet

De Fransman Jean Monnet dacht hier diep over na. Hij besepte dat een land twee dingen nodig had om oorlog te voeren: ijzer voor het produceren van staal (om tanks, wapens, bommen enz. mee te maken) en steenkool om de fabrieken en spoorwegen van energie te voorzien. Europa had veel kolen en staal: daarom konden Europese landen gemakkelijk wapens maken en oorlog voeren.

Jean Monnet kwam toen met een heel gedurfd nieuw idee. Zijn idee was dat de regeringen van Frankrijk en Duitsland — en misschien ook van andere Europese landen — niet langer de baas moesten zijn over hun eigen steenkool- en staalindustrie. In plaats daarvan moest deze industrie georganiseerd worden door mensen uit alle betrokken landen, die rond de tafel zouden gaan zitten en samen beslissingen zouden nemen. Zo zouden ze nooit meer oorlog kunnen voeren!

Jean Monnet was ervan overtuigd dat zijn plan echt zou werken, als de Europese leiders het maar wilden proberen. Hij sprak erover met zijn vriend Robert Schuman, die minister in de Franse regering was. Robert Schuman vond het een briljant idee en kondigde het aan in een belangrijke toespraak op 9 mei 1950.

Robert Schuman

Deze toespraak overtuigde niet alleen de Franse en Duitse leiders, maar ook die van België, Italië, Luxemburg en Nederland. Samen besloten zij al hun steenkool- en staalindustrieën samen te voegen en een club te vormen die ze de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) noemden. Die zou zich bezighouden met vreedzame activiteiten en Europa helpen op te staan uit de puinhopen van de oorlog. De EGKS werd in 1951 opgericht.

De gemeenschappelijke markt

De zes landen bleken zo goed samen te werken dat ze al snel besloten een andere club op te richten: de Europese Economische Gemeenschap (EEG). Dat gebeurde in 1957.

Wachten aan de grens... Lange rijen waren vroeger heel gewoon in Europa.

„Economisch” betekent dat het te maken heeft met de economie — het gaat dus over geld, bedrijven, banen en handel.

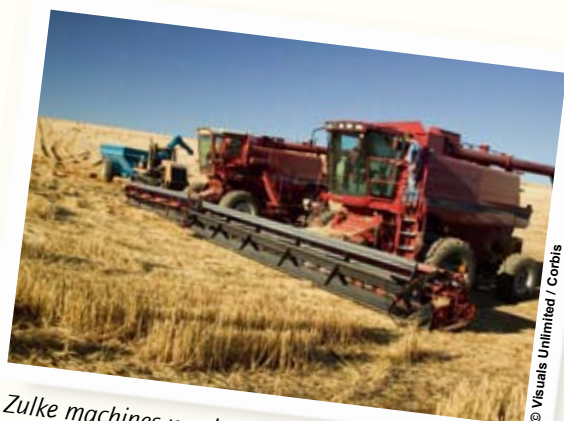
Een van de belangrijkste ideeën was dat de EEG-landen een „gemeenschappelijke markt” zouden krijgen, zodat ze makkelijker handel met elkaar konden drijven. Tot dan toe moesten vrachtwagens, treinen en boten die goederen van het ene naar het andere land vervoerden, altijd stoppen bij de grens. Daar moesten papieren worden gecontroleerd en moest geld worden betaald, de zogenaamde „invoerrechten”. Dit kostte veel tijd en hierdoor waren producten uit het buitenland duurder.

De bedoeling van een gemeenschappelijke markt was van al deze grenscontroles en vertragingen en invoerrechten af te komen, zodat de landen met elkaar konden handelen alsof ze één land waren.

Voedsel en landbouw

Door de Tweede Wereldoorlog was het voor Europa heel moeilijk geworden om voedsel te produceren of uit andere werelddelen in te voeren. Europa had tot in het begin van de jaren vijftig nog steeds een tekort aan voedsel. Daarom besloot de EEG een regeling te treffen om boeren meer te betalen om voedsel te produceren en ervoor te zorgen dat ze een behoorlijke boterham konden verdienen met de landbouw.

Deze regeling heette het „gemeenschappelijk landbouwbeleid” (of GLB) en werkte goed. Zo goed zelfs dat de boeren te veel voedsel gingen produceren en de regeling moest worden aangepast! Vandaag de dag betaalt het GLB boeren vooral om het platteland te onderhouden.

Zulke machines worden gebruikt om tarwe en andere gewassen te oogsten.

Van EEG tot Europese Unie

Dankzij de gemeenschappelijke markt werd het leven van mensen in de EEG er al snel makkelijker op. Ze hadden meer geld uit te geven, hadden meer te eten en er lagen meer gevarieerde producten in de winkel. Andere buurlanden zagen dit ook en in de jaren zestig vroegen sommige van hen of zij ook mee konden doen. Na jarenlang gepraat werden Groot-Brittannië, Denemarken en Ierland in 1973 lid. In 1981 was Griekenland aan de beurt, in 1986 gevolgd door Portugal en Spanje en in 1995 door Oostenrijk, Finland en Zweden. Nu had de club dus vijftien leden.

Daar teken ik voor! Op deze foto wordt Denemarken lid.

Milieubescherming houdt ook vermindering van de luchtvervuiling in, bijvoorbeeld door elektriciteit te maken met windenergie.

Om reizigers het leven makkelijker te maken, hadden de meeste EEG-landen de paspoortcontroles aan de grens afgeschaft. Iemand die in de ene lidstaat woonde, was vrij om in een andere lidstaat te gaan wonen en werken. De regeringen praatten ook over andere ideeën — bijvoorbeeld hoe politiemensen uit verschillende landen elkaar konden helpen om misdadigers, drugs-smokkelaars en terroristen op te pakken.

Een politiemens en zijn hond controleren bagage op drugs.

Kortom, de club was zo anders en zo veel sterker dat in 1992 werd besloten de naam te veranderen in „Europese Unie” (EU).

De hele familie bij elkaar

In de tussentijd gebeurden er spannende dingen buiten de grenzen van de EU. Jarenlang waren het oostelijk en het westelijk deel van Europa van elkaar gescheiden geweest. Ze voerden geen oorlog, maar hun leiders waren het sterk oneens met elkaar. De leiders van het oostelijke deel geloofden in een staatsvorm die „communisme” heet, waarin de mensen niet veel vrijheid hadden. Door de manier waarop deze landen geregeerd werden, waren deze landen arm in vergelijking met West-Europa.

De scheiding tussen oost en west was zo sterk dat die ook wel het „ijzeren gordijn” genoemd werd. Op veel plaatsen was de grens aangegeven door hoge hekken of een hoge muur, zoals de muur die door de stad Berlijn liep en Duitsland in tweeën splitste. Het was erg moeilijk om toestemming te krijgen om deze grens over te gaan.

In 1989 kwam er eindelijk een einde aan de verdeeldheid en onenigheid. De Berlijnse muur werd neergehaald en het „ijzeren gordijn” behoorde voortaan tot het verleden. Na korte tijd was Duitsland weer verenigd. De volkeren van Midden- en Oost-Europa kozen nieuwe regeringen voor zichzelf, die het oude, strenge communistische systeem afschaften. Eindelijk waren ze vrij! Het was een feestelijke tijd.

De landen die hun vrijheid hadden gekregen, begonnen te vragen of ze ook lid konden worden van de Europese Unie, en al gauw stond er een hele rij „kandidaat-landen” te wachten om bij de EU te komen.

Voordat een land lid mag worden van de Europese Unie, moet het een goedlopende economie hebben. Ook moet het democratisch zijn — dat wil zeggen dat het volk vrij moet zijn om zijn regering te kiezen. Daarnaast moet het de mensenrechten respecteren. (Mensenrechten zijn bijvoorbeeld het recht om te zeggen wat je denkt, het recht om niet zonder eerlijk proces in de gevangenis te worden gezet, het recht om niet gemarteld te worden en nog veel meer belangrijke rechten).

1989: de Berlijnse muur wordt neergehaald.

De vroegere communistische landen hebben hard aan al deze dingen gewerkt en na een paar jaar waren acht van hen ervoor klaar: Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, Slovenië, Slowakije en Tsjechië.

De vlaggen van de 27 leden van de EU.

Zij zijn op 1 mei 2004 lid geworden van de EU, samen met twee eilanden in de Middellandse Zee — Cyprus en Malta. Op 1 januari 2007 waren er nog twee voormalige communistische landen klaar: Bulgarije en Roemenië werden lid van de groep.

Nog nooit waren er in zo korte tijd zo veel landen tegelijk bij de EU gekomen. Dit is een echte „familiereünie”: eindelijk zijn het oosten, het midden en het westen van Europa weer bij elkaar.

Wat doet de EU?

De EU probeert op allerlei manieren het leven beter te maken. Hier zie je hoe.

© Reuters

Omdat vervuiling niet bij de landsgrenzen ophoudt, werken de EU-landen samen om het milieu te beschermen.

Het milieu

Het milieu is van iedereen en dus moeten landen samenwerken om het te beschermen. De EU heeft regels over het tegengaan van vervuiling en over de bescherming van bijvoorbeeld wilde vogels. Deze regels gelden in alle EU-landen en alle regeringen moeten ervoor zorgen dat ze worden nageleefd.

Werk

Het is belangrijk voor mensen om werk te hebben dat ze prettig vinden en waar ze goed in zijn. Een deel van het geld dat ze verdienen, wordt besteed aan ziekenhuizen en scholen en aan de zorg voor ouderen. Daarom doet de EU alles wat ze kan om nieuwe en betere banen te scheppen voor iedereen die kan werken. Zij helpt mensen om een bedrijf op te zetten en geeft geld om mensen op te leiden zodat ze ander werk kunnen doen.

© Lawrence Manning/Corbis

Scholing voor nieuwe banen is heel belangrijk.

Vrijheid!

© Bill Lai/Corbis

Studenten uit verschillende landen studeren samen, met hulp van de EU.

De mensen in de EU mogen in elk EU-land gaan wonen, werken of studeren, en de EU doet zo veel mogelijk om het makkelijker te maken om van het ene naar het andere land te verhuizen. Voor de meeste EU-landen heb je geen paspoort meer nodig als je de grens overgaat. De EU moedigt studenten en jongeren aan een tijdje in een ander Europees land te studeren of een opleiding te volgen.

De euro

Vroeger had ieder land in Europa zijn eigen munt oftewel „valuta”. Nu is er één valuta, de euro, waaraan alle EU-landen mee mogen doen als ze dat willen. Door de euro is het makkelijker geworden in de hele EU zaken te doen of te reizen en te winkelen zonder van de ene op de andere munt over te hoeven schakelen.

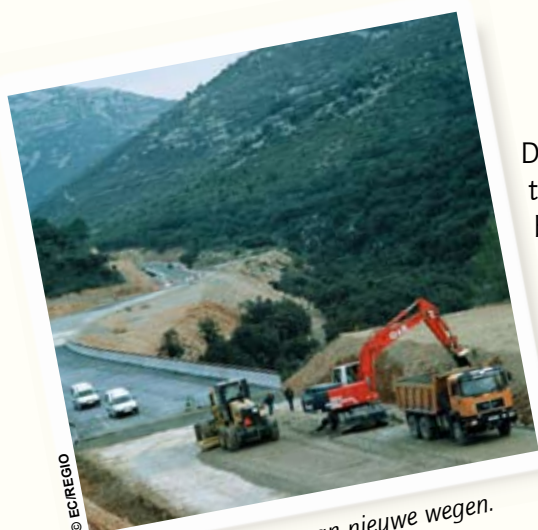
Negen jaar lang is er heel hard gewerkt en een precieze planning gemaakt om de euro in te voeren. De biljetten en munten zijn op 1 januari 2002 in gebruik genomen. Nu gebruikt meer dan twee derde van de burgers van de EU de euro in plaats van de vroegere valuta. Als je euromunten vergelijkt, zie je aan de ene kant een plaatje uit het land waar hij vandaan komt. De andere kant is voor alle landen hetzelfde.

De euro wordt in veel EU-landen gebruikt.

Hulp voor regio's in moeilijkheden

Het leven is niet overal in Europa makkelijk. Op sommige plaatsen is niet genoeg werk voor iedereen, omdat er mijnen of fabrieken zijn gesloten. In andere gebieden kunnen moeilijk gewassen worden verbouwd vanwege het klimaat of is handel moeilijk doordat er niet genoeg wegen en spoorwegen zijn.

De EU betaalt mee aan nieuwe wegen.

De EU gaat deze problemen te lijf door bij alle lidstaten geld in te zamelen en dat te gebruiken voor regio's die problemen hebben. Daarmee kunnen ze bijvoorbeeld nieuwe wegen of spoorwegverbindingen betalen of kunnen bedrijven nieuwe banen scheppen.

Hulp voor arme landen

© EC/ECHO/Martinus Jansen

De EU geeft voedselhulp bij hongersnood.

In veel landen in de hele wereld gaan er mensen dood of hebben ze een moeilijk leven door oorlog, ziekte en natuurrampen zoals droogte of overstromingen. Vaak hebben deze landen niet genoeg geld om de scholen, ziekenhuizen, wegen en huizen te bouwen die de mensen nodig hebben.

De EU geeft deze landen geld en stuurt er leraren, dokters, ingenieurs en andere deskundigen naar toe. Zij koopt ook veel dingen die deze landen produceren zonder dat ze daarvoor invoerrechten hoeven te betalen. Zo kunnen de arme landen meer geld verdienen.

Vrede

De Europese Unie heeft vriendschap tussen veel Europese landen gesmeed. Ze zijn het niet altijd over alles eens, maar de leiders van de EU-landen gaan om de tafel zitten om hun meningsverschillen op te lossen in plaats van ze uit te vechten.

De droom van Jean Monnet en Robert Schuman is dus uitgekomen: de EU heeft haar lidstaten vrede gebracht. Ze werkt ook aan duurzame vrede tussen haar buurlanden en in de rest van de wereld. Zo helpen soldaten en politiemensen uit de EU de vrede te bewaren in het voormalige Joegoslavië, waar nog niet zo veel jaar geleden nog bitter werd gevochten.

Dit zijn maar een paar dingen die de EU doet: er zijn er nog veel meer. Eigenlijk maakt de Europese Unie een verschil in bijna alle aspecten van ons leven. Wat moet de EU doen en wat niet? Dat moet de bevolking in de EU beslissen. Hoe kunnen wij inspraak hebben? Kijk in het volgende hoofdstuk.

Europa heeft een eigen vlag en een eigen volkslied — de Ode aan de vreugde uit de negende symfonie van Beethoven. De oorspronkelijke tekst is in het Duits, maar als Europees volkslied wordt het zonder woorden gespeeld — alleen de melodie. Je kan die op internet beluisteren: europa.eu/abc/symbols/emblem/index_nl.htm

De Europese vlag.

De Europese Unie en haar buurlanden

Legenda

De gekleurde landen zijn lidstaten van de Europese Unie (EU).

De gestreepte landen zijn van plan lid te worden van de EU.

De andere landen, waaronder de landen met een rondje, zijn buurlanden van de EU.

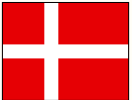
De stippen laten zien waar de hoofdsteden liggen.

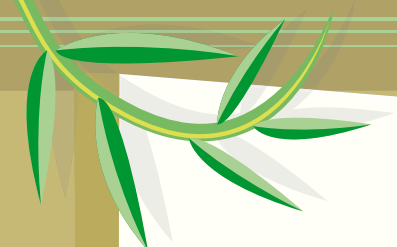
Vaticaanstad ligt in Rome.

Een aantal eilanden en andere gebieden die bij Frankrijk, Portugal en Spanje horen, maken ook deel uit van de EU. Maar omdat ze zo ver van het Europese vasteland af liggen, hebben we ze in een apart hokje (bovenaan rechts) gezet.

De landen van de Europese Unie

De landen staan in alfabetische volgorde met de naam van het land in de eigen taal of talen (die tussen haakjes staat).

Vlag	Land	Hoofdstad	Bevolking
	België (Belgique/België)	Brussel (Bruxelles/Brussel)	10,5 miljoen
	Bulgarije (България/Bulgaria)	Sofia (Sofija)	7,8 miljoen
	Tsjechië (Česká republika)	Praag (Praha)	10,3 miljoen
	Denemarken (Danmark)	Kopenhagen (København)	5,4 miljoen
	Duitsland (Deutschland)	Berlijn (Berlin)	82,5 miljoen
	Estland (Eesti)	Tallinn (Tallinn)	1,3 miljoen
	Ierland (Ireland; Éire)	Dublin (Dublin; Baile Atha Cliath)	4,2 miljoen
	Griekenland (Ελλάδα/Elláda)	Athene (Αθήνα/Athinai)	11,1 miljoen
	Spanje (España)	Madrid (Madrid)	43,8 miljoen
	Frankrijk (France)	Parijs (Paris)	60,9 miljoen
	Italië (Italia)	Rome (Roma)	58,8 miljoen
	Cyprus (Κύπρος/Kypros) (Kibris)	Nicosia (Λευκωσία/Lefkosia) (Lefkosa)	0,8 miljoen
	Letland (Latvija)	Riga (Riga)	2,3 miljoen

Vlag	Land	Hoofdstad	Bevolking
	Litouwen (Lietuva)	Vilnius (Vilnius)	3,4 miljoen
	Luxemburg (Luxembourg)	Luxemburg (Luxembourg)	0,5 miljoen
	Hongarije (Magyarország)	Boedapest (Budapest)	10,1 miljoen
	Malta (Malta)	Valletta (Valletta)	0,4 miljoen
	Nederland (Nederland)	Amsterdam (Amsterdam)	16,3 miljoen
	Oostenrijk (Österreich)	Wenen (Wien)	8,3 miljoen
	Polen (Polska)	Warschau (Warszawa)	38,1 miljoen
	Portugal (Portugal)	Lissabon (Lisboa)	10,6 miljoen
	Roemenië (România)	Boekarest (București)	21,6 miljoen
	Slovenië (Slovenija)	Ljubljana (Ljubljana)	2,0 miljoen
	Slowakije (Slovensko)	Bratislava (Bratislava)	5,4 miljoen
	Finland (Suomi; Finland)	Helsinki (Helsinki; Helsingfors)	5,3 miljoen
	Zweden (Sverige)	Stockholm (Stockholm)	9 miljoen
	Verenigd Koninkrijk (*) (United Kingdom)	Londen (London)	60,4 miljoen

(*) De volledige naam van dit land is „het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland”, maar de meeste mensen korten dat af tot Groot-Brittannië of het Verenigd Koninkrijk.

De bevolkingscijfers zijn van 2006.

Bron: Eurostat.

Hoe neemt de EU besluiten?

Je kunt je voorstellen dat er veel mensen hard moeten werken om de EU te organiseren en alles goed te laten verlopen. Wie doet wat?

De Europese Commissie

In Brussel komen elke woensdag 27 vrouwen en mannen (één uit elke lidstaat) bij elkaar om te overleggen wat er moet gebeuren. Deze mensen worden gekozen door de regering van hun land, maar deze keuze moet worden goedgekeurd door het Europees Parlement.

Zij worden commissarissen genoemd en vormen samen de Europese Commissie. Zij moeten bedenken wat het beste voor de hele EU is en nieuwe wetten voor de EU in haar geheel voorstellen. Zij worden in hun werk bijgestaan door deskundigen, juristen, secretaressen, vertalers enzovoort.

De Portugees Barroso is tot 2009 voorzitter van de Europese Commissie.

Zodra zij het eens zijn over de wet die zij willen voorstellen, sturen zij hun voorstel naar het Europees Parlement en naar de Raad van de Europese Unie.

Het Europees Parlement

Het Europees Parlement vertegenwoordigt alle burgers van de EU. Elke maand houdt het een grote vergadering in Straatsburg om de nieuwe wetten te bespreken die door de Europese Commissie zijn voorgesteld. Als het Parlement het niet eens is met een voorstel, kan het de Commissie vragen het voorstel te veranderen totdat het Parlement er tevreden over is.

Het Europees Parlement heeft 785 leden (Europarlementariërs). Zij worden iedere vijf jaar gekozen bij verkiezingen waaraan alle volwassen mensen in de EU mogen deelnemen. Door onze Europarlementariërs te kiezen en met hem of haar te praten, hebben wij invloed op de beslissingen in de EU.

De Duitser Pöhl is tot 2009 voorzitter van het Europees Parlement.

De Raad van de Europese Unie

De leden van het Europees Parlement zijn niet de enige mensen die beslissen over nieuwe wetten in de EU. Deze wetten worden ook besproken door de ministers van de regeringen in alle EU-landen. Wanneer de ministers vergaderen, worden zij samen de „Raad van de Europese Unie” genoemd.

Ministers uit alle EU-landen vergaderen om wetten goed te keuren.

Eerst bespreekt de Raad het voorstel, en daarna wordt erover gestemd. Er zijn regels die bepalen hoeveel stemmen elk land heeft en hoeveel stemmen er nodig zijn om een wet goed te keuren. Voor sommige wetten moeten alle ministers van de Raad het met elkaar eens zijn.

Zodra de Raad en het Parlement een nieuwe wet hebben aangenomen, moeten de regeringen van de EU-landen zorgen dat deze wet in hun land wordt uitgevoerd.

Het Hof van Justitie

Wanneer een land zich niet goed aan een wet houdt, geeft de Europese Commissie dat land een waarschuwing en kan zij een klacht indienen bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen in Luxemburg. Het Hof moet zorgen dat de wetten van de EU worden nageleefd en dat zij overal op de zelfde manier worden toegepast. Voor iedere EU-lidstaat heeft het Hof één rechter.

Er zijn ook andere groepen mensen (bijvoorbeeld comités van deskundigen) bij deze beslissingen betrokken omdat het belangrijk is dat zij helemaal in orde zijn. Wanneer je meer wil weten over wat deze mensen doen, lees dan het boekje Hoe werkt de Europese Unie? dat is te vinden op het internetadres ec.europa.eu/publications/booklets/eu_glance/68/index_nl.htm

Het is voor volwassenen bedoeld, maar niet erg moeilijk geschreven.

Het Hof van Justitie zorgt dat iedereen gelijk wordt behandeld volgens het recht van de EU.

Hoe ziet de toekomst eruit?

Het is belangrijk dat alle jonge mensen in Europa werk en een goede toekomst krijgen. Dat is niet gemakkelijk, omdat de bedrijven in Europa moeten concurreren met bedrijven in andere delen van de wereld die hetzelfde werk vaak goedkoper kunnen doen.

Er zijn andere grote problemen die we alleen kunnen oplossen wanneer landen in de hele wereld samenwerken. Bijvoorbeeld:

- milieuvervuiling en klimaatverandering,
- honger en armoede,
- internationale misdaad en terrorisme.

De Europese Unie werkt aan deze problemen, maar het is niet altijd gemakkelijk voor 27 regeringen en het Europees Parlement om het eens te worden over wat er moet gebeuren. En dat is extra moeilijk omdat de EU ingewikkelde regels heeft om beslissingen te nemen.

Ook vinden veel mensen dat ze niet veel te zeggen hebben over wat er in Brussel of Straatsburg wordt beslist als ze alleen maar elke vijf jaar een lid van het Europees Parlement mogen kiezen.

De toekomst ligt in jouw handen?

Daarom moeten we de EU eenvoudiger en doeltref- fender maken. Wij moeten ook zorgen dat iedereen over de beslissingen van de Europese Unie kan meepraten.

Hoe kunnen wij dat doen? Heb jij goede ideeën? Wat zijn volgens jou de belangrijkste problemen die de EU moet aanpakken, en wat zou jij eraan willen doen?

Praat over je ideeën met je familie, vrienden en leraren. En daarna met jouw Europarlementariër! Je kunt ook contact opnemen met de Europese Commissie of het Parlement op een van de adressen op de volgende bladzijden.

Vandaag zijn wij de kinderen van Europa: morgen zijn wij de volwassenen van Europa.

Samen moeten wij over de toekomst beslissen!

Overige informatie over de Europese Unie

Ga online

Informatie in alle officiële talen van de Europese Unie vindt u op de Europawebsite: europa.eu

Kom eens langs

Er zijn in heel Europa honderden plaatselijke EU-informatiecentra. Het adres van het dichtstbijzijnde centrum vindt u op deze website: europedirect.europa.eu

Bel of schrijf ons

Europe Direct beantwoordt al uw vragen over de Europese Unie. U kunt ons bereiken op het gratis telefoonnummer **00 800 6 7 8 9 10 11** (of tegen betaling uit een land buiten de EU op het nummer (32-2) 299 96 96), of door een e-mail te sturen naar europedirect.europa.eu

Lectuur over Europa

Publicaties over de EU vindt u op de website van EU Bookshop: bookshop.europa.eu

Informatie en publicaties over de Europese Unie in het Nederlands zijn ook verkrijgbaar bij:

VERTEGENWOORDIGINGEN VAN DE EUROPESE COMMISSIE

Vertegenwoordiging in België

Archimedesstraat 73, B-1000 Brussel
Tel. (32-2) 295 38 44
Fax (32-2) 295 01 66
Internet: www.ec.europa.eu/belgium/welcome/index_nl.htm
E-mail: COMM-REP-BRU@ec.europa.eu

Vertegenwoordiging in Nederland

Korte Vijverberg 5, 2513 AB Den Haag
Nederland
Tel. (31-70) 313 53 00
Fax (31-70) 364 66 19
Internet: www.eu.nl
E-mail: burhay@ec.europa.eu

BUREAUS VAN HET EUROPEES PARLEMENT

Bureau in België

Wiertzstraat 60, B-1047 Brussel
Tel. (32-2) 284 20 05
Fax (32-2) 230 75 55
Internet: www.europarl.europa.eu/brussels/
E-mail: epbrussels@europarl.europa.eu

Bureau in Nederland

Korte Vijverberg 6, 2513 AB Den Haag
Nederland
Tel. (31-70) 313 54 00
Fax (31-70) 364 70 01
Internet: www.europeesparlement.nl
E-mail: epdenhaag@europarl.europa.eu

Er zijn vertegenwoordigingen of bureaus van de Europese Commissie en van het Europees Parlement in alle lidstaten van de Europese Unie. De Europese Commissie heeft delegaties in andere landen van de wereld.

NL

Europa: een mooi werelddeel met een boeiende geschiedenis. Hier komen veel wereldberoemde wetenschappers, uitvinders, kunstenaars en componisten vandaan, maar ook populaire artiesten en succesvolle sportmensen.

Eeuwenlang was Europa het toneel van oorlogen en verdeeldheid. Maar de afgelopen 50 jaar zijn de landen van dit oude werelddeel samengekomen in vrede, vriendschap en eenheid, om aan een beter Europa en een betere wereld te werken.

In dit boek voor kinderen van ongeveer 9 tot 12 jaar wordt het verhaal simpel en duidelijk verteld. Aan de hand van interessante feiten en kleurige illustraties geeft het een levendig overzicht van Europa en legt het in het kort uit wat de Europese Unie is en hoe deze werkt.

Ga naar onze website: europa.eu/europago/explore

Je vindt een quiz over elk hoofdstuk. Test je kennis!

Er zijn ook spelletjes te vinden op de website „Europa Go” (ec.europa.eu/europago/welcome.jsp).

We wensen je een leuke ontdekkingstocht!

NA-78-07-397-NL-C